

POSTANOWIENIE

Dnia 21 sierpnia 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dorota Rysińska

w sprawie **D. L.**

skazanego z art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 21 sierpnia 2013 r.

zażalenia skazanego na zarządzenie Zastępcy Przewodniczącego IV Wydziału Karnego-Odwoławczego Sądu Okręgowego w K. z dnia 29 maja 2013 r. odmawiające przyjęcia kasacji od wyroku tego Sądu z dnia 29 listopada 2013 r.,

p o s t a n a w i a:

uchylić zaskarżone zarządzenie i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania w Sądzie Okręgowym w K.

UZASADNIENIE

W sprawie niniejszej, po wydaniu prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego, skazany D. L. złożył w dniu 30 listopada 2012 r. wniosek stanowiący tzw. zapowiedź kasacji, występując jednocześnie o wyznaczenie mu obrońcy z urzędu (w osobie adw. M. R.) w celu sporządzenia i podpisania kasacji (k. 1576, 1577). Wniosek ten został uwzględniony (k. 1597). W dniu 26 lutego 2013 r. tenże obrońca przedłożył opinię o braku podstaw do sporządzenia i podpisania kasacji (k. 1640-41), którą to opinię – wraz z pouczeniem, że 30-dniowy termin do wniesienia kasacji przez obrońcę, którego skazany może ustanowić z wyboru, biegnie teraz od daty otrzymania tej informacji – wysłano skazanemu do Zakładu Karnego (k. 1642). Pisma tego skazany odmówił przyjęcia w dniu 6 marca 2013 r. (k. 1644), wobec czego pozostawiono je w aktach sprawy ze skutkiem doręczenia (k. 1643). W związku natomiast z treścią kolejnego pisma skazanego (z dnia 8 marca 2013 r.),

opinię tę wraz z pouczeniem wysłano mu ponownie, a jej odbiór skazany pokwitował w dniu 29 marca 2013 r. (k. 1651). Następnie, pismem nadanym w Zakładzie Karnym w dniu 10 kwietnia 2013 r. (k. 1657) skazany zwrócił się o wyznaczenie mu innego obrońcy z urzędu w celu sporządzenia i podpisania kasacji. W piśmie tym, żądając, by wyznaczenia dokonała Okręgowa Rada Adwokacka, podniósł, że jest oczywiste, iż nie stać go na obrońcę z wyboru, natomiast dotychczasowy obrońca z urzędu został wskazany przez sąd celowo, aby nie wywieść kasacji, która „z góry jest zasadna”, ponieważ wyrok został wydany bez dowodów i niezgodnie z prawem (m.in. oparto go na zeznaniach nakłonionych osób i wydano przez sędziów, którzy powinni zostać wyłączeni od orzekania). Zarządzeniem z dnia 23 kwietnia 2013 r., doręczonym skazanemu w dniu 30 kwietnia 2013 r. (k. 1659-60 i k. 1661), Przewodniczący Wydziału nie uwzględnił tego wniosku. Kolejnym zaś zarządzeniem, wydanym w dniu 29 maja 2013 r., Zastępca Przewodniczącego Wydziału odmówiła przyjęcia kasacji skazanego D. L., powołując się na przepisy art. 530 § 2 w zw. z art. 120 § 2 i art. 526 § 2 k.p.k.

W zarządzeniu tym w skrócie opisano przebieg dotychczasowego postępowania okołokasacyjnego i na tym tle zauważono, że skazany, odmawiając odbioru kierowanej do niego korespondencji, pozbawił się uzyskania pouczenia o sposobie dalszego postępowania w sprawie, a co za tym idzie nie ustanowił obrońcy. Jego ponowny wniosek o wyznaczenie obrońcy z urzędu celem wniesienia kasacji został oddalony. Skoro zatem, jak stwierdzono, kasacja nie została sporządzona zgodnie z wymogiem art. 526 § 2 k.p.k., a więc przez obrońcę będącego adwokatem, należało odmówić jej przyjęcia.

W zażaleniu na to zarządzenie D. L. zakwestionował zasadność decyzji nieuwzględniającej jego wniosku o wyznaczenie innego obrońcy z urzędu do sporządzenia kasacji. W argumentacji ponownie podniósł, że dotychczasowy obrońca został wybrany przez skład sędziowski i wobec tego celowo odmówił on wniesienia skargi. Żądając wyznaczenia innego obrońcy przez Okręgową Radę Adwokacką, podkreślił, że pouczenie, iż może sobie ustanowić obrońcę z wyboru w wyznaczonym terminie „jest oczywistą abstrakcją”, ponieważ nie stać go na to, zwłaszcza z powodu długotrwałego pobytu w zakładzie karnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zaskarżone zarządzenie nie może się ostać, jednak z powodów zupełnie innych, niż wskazano w zażaleniu.

W pierwszej kolejności należy zauważyć, że ustawa w art. 528 § 1 pkt. 2 k.p.k. wyraźnie stanowi, iż na decyzję o odmowie wyznaczenia adwokata w celu sporządzenia kasacji środek odwoławczy nie przysługuje. Złożone na tę decyzję zażalenie jest więc prawnie nieskuteczne. Zgodnie natomiast z treścią art. 447 § 3 k.p.k., stosowanego odpowiednio na podstawie art. 528 § 3 k.p.k., zarzuty związane m.in. z odmową wyznaczenia obrońcy dla sporządzenia kasacji, można podnosić w środku odwoławczym, który przysługuje na (będącą tego następstwem) decyzję o odmowie przyjęcia tej skargi. W praktyce dotyczy to z reguły sytuacji, gdy strona nie uzupełniła w terminie, przy pomocy obrońcy lub pełnomocnika ustanowionego z wyboru, braku formalnego sporządzonej osobiście kasacji, polegającego na jej niesporządzeniu i niepodpisaniu przez tzw. podmiot fachowy, zgodnie z wymogiem art. 526 § 2 k.p.k. Oznacza to, że rozstrzygnięcie o nieuwzględnieniu wniosku o wyznaczenie adwokata w celu sporządzenia kasacji jednak podlega kontroli instancyjnej – ale w sposób niejako pośredni, w ramach badania zasadności decyzji o odmowie przyjęcia kasacji.

Rozstrzygnięcie takie w sprawie istotnie zapadło. Rzecz jednak w tym, że materiał w niej zgromadzony nie dostarcza jednoznacznych podstaw do stwierdzenia przede wszystkim tego, czy D. L. w ogóle wniósł osobistą kasację. Tak wyraźnie oznaczonego pisma w aktach brak, a w zaskarżonym zarządzeniu nie wskazano, które z pism procesowych skazanego potraktowano, ze względu na jego treść (art. 118 § 1 i 2 k.p.k.), jako równoznaczne z wniesieniem nadzwyczajnego środka zaskarżenia. Stwierdzenie, że takiej czynności procesowej skazany po prostu nie wykonał, musiałoby zaś prowadzić do oczywistego wniosku o bezprzedmiotowość decyzji o odmowie przyjęcia kasacji. Co za tym idzie, nie byłoby podstaw do czynienia żadnych rozważań co do prawidłowości innych (dalszych) czynności procesowych w rozpatrywanym postępowaniu.

Analiza natomiast opisanych na wstępie dokumentów procesowych, złożonych przez skazanego, pozwala na snucie w omawianym aspekcie jedynie przypuszczeń, i to co do jednego tylko pisma – z dnia 10 kwietnia 2013 r.,

zatytułowanego „Wniosek”, w którym skazany ponownie zażądał wyznaczenia (innego) obrońcy z urzędu w celu sporządzenia kasacji. Abstrahując w tym miejscu od kwestii terminu wystąpienia z tym pismem (zwłaszcza w zestawieniu z datą doręczenia skazanemu pouczenia o prawie wniesienia, w terminie 30 dni, kasacji sporządzonej przez obrońcę z wyboru), można zauważyć, że pewne w nim argumenty – choć przytoczone na uzasadnienie złożonego wniosku o wyznaczenie obrońcy – zawierają zarzuty odnoszące się do prawomocnego wyroku. Bez wątplenia, przy wykorzystaniu procedury przewidzianej w art. 120 § 1 k.p.k. w zw. z art. 119 § 1 pkt. 3 k.p.k., istniała możliwość wyjaśnienia rzeczywistych intencji skazanego co do treści wniesionego pisma. Jeżeli jednak nie uznano tego za konieczne i przy interpretacji pisma przyjęto, że należy je traktować nie tylko jako wspomniany wniosek, ale także wprost jako własnoręczną kasację dotkniętą brakiem formalnym z art. 526 § 2 k.p.k., to z całą pewnością do naruszenia wskazanej wyżej procedury z art. 120 § 1 i 2 k.p.k. doszło wraz z odmową przyjęcia tej skargi.

Stwierdzić bowiem trzeba, iż przewidziana w tym unormowaniu procedura zmierzająca do uzupełnienia wymienionego powyżej braku formalnego kasacji nie została w niniejszym postępowaniu dopełniona. W żadnej mierze nie zastępuje jej wcześniejsze pouczenie skazanego (którego treści był świadomy) o uprawnieniu i terminie wniesienia kasacji przez obrońcę z wyboru, dokonane w związku z faktem przedstawienia negatywnej w tym przedmiocie opinii przez obrońcę wyznaczonego z urzędu. Wniesienie przez skazanego osobistej kasacji (co w sprawie założono) i odmowa wyznaczenia mu kolejnego obrońcy z urzędu w celu sporządzenia i podpisania tej skargi, obligowała bowiem do wezwania skazanego do uzupełnienia braku jego pisma (we własnym zakresie – przy pomocy obrońcy ustanowionego z wyboru). Wykonania tego obowiązku jednak zaniechano, pomimo powołania się na przepis art. 120 § 2 k.p.k. w podstawie odmowy przyjęcia kasacji. Tymczasem, dopiero nieuzupełnienie braku w wyznaczonym terminie powodowałoby bezskuteczność kasacji i uzasadniałoby odmowę jej przyjęcia z przyczyn wskazanych w zaskarżonym zarządzeniu. **Odstąpienia przez sąd od wykonania czynności opisanej w art. 120 § 1 k.p.k. nie uzasadniają natomiast wcześniejsze deklaracje wnoszącego pismo, że braków tego pisma nie**

uzupełni. W żadnej mierze nie wykluczają one przecież zmiany jego stanowiska po wezwaniu go do uzupełnienia konkretnie wskazanego braku formalnego i po pouczeniu go o skutkach zaniechania, w wyznaczonym wówczas terminie 7 dni.

Z tych wszystkich powodów zarządzenie podlegało uchyleniu w celu ponownego zbadania znaczenia prawnego pisma skazanego z dnia 10 kwietnia 2013r., ewentualnie innych jego pism, jako procesowej czynności wniesienia kasacji, a w razie pozytywnego w tej kwestii rozstrzygnięcia – w celu zbadania jej formalnych wymogów, w tym ewentualnego dopełnienia procedur zmierzających do uzupełnienia jej braków, zgodnie z wymienionymi powyżej przepisami.